

Ny Bokin'i Joela sy ny Fiangonana Advantista Mitandrana ny Andro Fahafito Laodiseana - Laharana Faha-Telo amby Roapolo

Jeff Pippenger
2026-01-04

Isa Roa amby Roapolo

Ao amin'ny lahatsoratra faharoa amby roapolo dia nanoratra aho hoe: “Ary avy eo, ao amin'ny toko fahiraika ambin'ny folo, ny tetiaran'ny vahoaka voafidy dia aseho amin'ny anarana folo hatramin'i Sema ka hatramin'i Abrama. Ny toko fahiraika ambin'ny folo dia tantaran'ny tilikambon'i Babela, nefa koa ny tetiaran'ny vahoaka voafidy, araka ny isehoany amin'i Abrahama. Ny toko fahiraika ambin'ny folo dia mampiditra vahoaka voafidy izay hiditra amin'ny fanekena telo sosona amin'Andriamanitra. Ny dingana fahatelo sady farany dia ny fanatitra an'Isaka ao amin'ny toko faharoa amby roapolo. Ny toko “iraika ambin'ny folo” no fiandohana alpha ary ny toko “roa amby roapolo” no fiafarana omega. Ny finoana takiana mba handrenesana ny feon'Andriamanitra ao amin'ny hevitra ny anarana dia tsy misy hafa amin'ny finoana takiana mba handrenesana ny feony ao amin'ny fanisam-bokin'ny Teniny.”

Ny toko fahiraika ambin'ny folo dia maneho ny faneken'i Kaina sy ny faneken'i Abela. Efa nasehonay miverimberina nandritra ny taona maro fa ny toetra ara-paminaniana ao amin'ny tilikambon'i Babela dia maneho fanekena sandoka. Taorian'ny safodrano dia nisy fiovan'ny fitantanan'andro: talohan'ny safodrano, ny fanompoam-pivavahana dia teo am-bavahadin'i Edena; fa rehefa afaka ny safodrano, dia teo amin'ny alitara no tokony hanaovana ny fanompoam-pivavahana. Nanana fepetra manokana ara-Baiboly ny alitara. Tsy maintsy naorina tamin'ny vato voajanahary izy, ka tsy nahazo nisy fanapahana na fandavahana nataon'olombelona tamin'ny vato. Tsy maintsy vato ambonin'ny vato izy, tsy misy feta.

Ny tanjon'ilay tilikambo dia ny hanaovana anarana ho an'ireo mpiara-dia amin'i Nimroda, izay maneho toetra. Ao amin'ilay tilikambo no ahitantsika ny olombelona miezaka hamonjy ny tenany, sy manandra-tena ho andriamanitry ny lanitra. Ny tilikambo dia tandindon'ny fiangonana iray izay mihevitra fa afaka mamonjy ny tenany, ary mihevitra fa tokony hasandratra izy, tahaka ny ataon'ireo mpanjaka folo ao amin'ny Salamo 83, rehefa manandratra ny lohan'ny papa izy ireo ao amin'ilay firaisana ratsy voalazan'ny faminanian'ny Baiboly, izay mitranga amin'ny lalàn'ny Alahady.

Fihirana na Salamo nataon'i Asafa. Aza mangina Hianao, Andriamanitra ô; aza mitony, ary aza mipetra-potsiny, Andriamanitra ô. Fa, indro, mitabataba ny fahavalonao; ary izay mankahala Anao dia manandra-doha. Salamo 83:1, 2

Vao avy nolevonina tamin'ny safo-drano tamin'ny andron'i Noa izao tontolo izao, ary ny antony namaranan'Andriamanitra ny fotoam-pahasoavana ho an'izao tontolo talohan'ny safo-drano izao

dia satria tonga ratsy lalandava ny fisainan'ny olombelona. Miresaka ny firaisana amin'ny fomba samihafa ny Baiboly, ka anisan'izany ny hoe mahita “mifanatrika maso.” Moa mahay miara-mandeha va ny roa, raha tsy mifanaraka?

Koa miangavy aminareo aho ankehitriny, ry rahalahy, amin'ny anaran'i Jesosy Kristy Tompontsika, mba samy hilaza zavatra iray ihany ianareo rehetra, ary mba tsy hisy fisarahana eo aminareo; fa aoka hiray tanteraka amin'ny saina iray sy amin'ny fitsarana iray ihany ianareo. 1 Korintiana 1:10.

Rehefa nony nampisafotofoto ny fiteny tamin'ny fitsarana nataony tamin'ny fanjakan'i Nimroda Andriamanitra, dia asehon'izany fa talohan'izany fisafotofotoana izany dia niray hina avokoa izy rehetra, ary noho izany dia nitovy toetra izy rehetra, ary izany toetra izany dia fivavahana niorina tamin'ny asan'olombelona—mifanohitra amin'ireo ao amin'io toko io ihany izay asehon'i Abrahama. Sema dia fanahy mahatoky tamin'ny andron'i Nimroda. Ny mpahay tantara dia manondro an'i Sema ho ilay namono an'i Nimroda, ilay mpikomy mahery teo anatrehan'i Jehovah. Mijoro ny hevitra na dia tsy misy aza ny fiheveran'ny mpahay tantara, fa Sema dia lehilahin'ny fanekena, izay manaraka ny razany hatramin'i Noa, lehilahin'ny fanekena, izay manaraka ny razany hatrany amin'i Seta, lehilahin'ny fanekena iray hafa, izay niditra tao amin'ny tantaran'ny fanekena hanolo ny rahalahiny Abela, izay lehilahin'ny fanekena iray hafa sady taranak'i Adama mivantana.

Ny Genesis toko faha-iraika ambin'ny folo dia maneho ilay fifanandrinana lehibe eo amin'i Kristy sy Satana, eo anatin'ny tontolon'ny fanekem-piainana sy ny fanekem-pahafatesana. Nimroda no solontenan'ilay mpihaza lehibe teo anatrehan'i Jehovah, satria izy no maneho fiangonana iray izay manana mpanara-dia maro. Abrama kosa, amin'ny alalan'i Sema, no solontenan'ny fiangonana iray izay vitsy ihany ny mpanara-dia azy. Sema no lehilahin'ny fanekena tamin'ny fotoana nanorenan'i Nimroda ny tilikambony, nefa ny fanekena roa ao amin'ny toko faha-iraika ambin'ny folo dia tsy asehon'i Sema sy Nimroda, fa Nimroda sy Abrahama. Mazava tsara no amaritan'i Paoly io fitsipika ara-paminaniana io.

Fa i Melkizedeka dia mpanjakan'i Salema, sady mpisoron'Andriamanitra Avo Indrindra, izay nitsena an'i Abrahama nony niverina avy nandringana ireo mpanjaka ka nitso-drano azy; ary izy no nomen'i Abrahama ny ampahafolon'ny zavatra rehetra; raha adika aloha, dia Mpanjakan'ny fahamarinana izy, ary rehefa afaka izany koa dia Mpanjakan'i Salema, izany hoe Mpanjakan'ny fiadanana; tsy manan-drainy, tsy manan-dreny, tsy manan-taranaka, sady tsy manana fiandohan'ny andro na fiafaran'ny aina; fa natao ho tahaka ny Zanak'Andriamanitra, ka mitoetra ho mpisorona mandrakariva. Koa diniho ny halehiben'io lehilahy io, fa na dia i Abrahama razambe aza dia nanome azy ny ampahafolon'ny babo.

Ary marina izay avy amin'ny taranak'i Levy, izay mandray ny raharaham-pisoronana, dia manana didy araka ny lalàna handray ny ampahafolon-karena avy amin'ny olona, dia avy amin'ireo rahalahiny, na dia nivoaka avy tamin'ny valahan'i Abrahama aza ireo.

Fa ilay tsy voaisan-taranaka avy amin'izy ireo dia nandray ny ampahafolon-karena avy tamin'i Abrahama ary nitso-drano ilay nanana ny teny fikasana. Ary tsy azo iadian-kevitra akory fa ny

kely no tsofin-drano avy amin'ny lehibe kokoa. Ary eto dia olona mety maty no mandray ny ampahafolon-karena; fa any kosa dia Izy no mandray izany, dia Ilay anambara fa velona. Ary raha azo lazaina toy izany, dia i Levy koa, izay mandray ny ampahafolon-karena, dia nandoa ampahafolon-karena tao amin'i Abrahama. Fa mbola tao an-kibon-drainy ihany izy, fony Melkizedeka nihaona taminy. Hebreo 7:1–10.

Misy fahamarinana ankehitriny betsaka ao amin'ny lohahevitra momba an'i Melkizedeka, nefa izao ihany no tondroiko: ampianarin'i Paoly mivantana fa ny toetra ara-paminaniana ananan'ny olon'ny fanekena—ary amin'izany no tiako holazaina, lehilahy sy vehivavy ao amin'ny fijoroana voatsindrimandry, izay ny fijoroana ara-tsoratra masina ataon'izy ireo no manondro mariky ny lalana iray ao amin'ny tsipika ara-paminaniana amin'ny faneken'Andriamanitra amin'ny olombelona. Ampianarin'i Paoly fa i Melkizedeka, izay niaina talohan'ny nanorenana ny fisoronana Levitika tany Sinay, ary noho izany mihoatra ny efa-jato taona talohan'ny nisian'ny fisoronana Levitika, dia efa nandray ny ampahafolony avy tamin'i Levy. Mba ho ao amin'ny fisoronana Levitika, dia tsy maintsy Levita iray ianao izay afaka manaporofa ny fidinanao ara-dra avy amin'i Levy. Tsy afaka nampiseho i Melkizedeka fa avy amin'ny tsipik'i Levy ny fiaviany, satria mbola tsy teraka i Levy.

Ny tsipiky ny faminaniana izay maneho ny faneken'Andriamanitra tamin'i Adama sy Eva dia fanekena roa tokoa. Ny voalohany dia fanekem-piainana niaraka tamin'ny fizahan-toetra tsotra. Rehefa tonga ny fahalavoana sy tsy nahatafita ny fizahan-toetra, dia nampiditra ny ran'ny zanak'ondry ny fanekena manaraka mba hanomezana fitafiana. Avy eo dia nisy ny faneken'Andriamanitra tamin'ny olombelona, izay nasehon'ny avana sy i Noa ary ny fanompoam-pivavahana teo amin'ny alitara. Avy eo dia nisy ny Genesisy iraika ambin'ny folo, izay nanombohan'ny faneken'Andriamanitra tamin'ny vahoaka voafidy, izay hantsoina hoe Hebreo. Ao amin'ireo tantara rehetra ireo, ireo olona resahin'ny Baiboly dia lehilahy na vehivavy ao amin'ny fanekena.

Ao amin'ny Genesisy toko faha-iraika ambin'ny folo no anehoana ny fiandohan'ny faneken'ny fiainana amin'ny vahoaka voafidy; ary io dia aseho eo indrindra amin'ilay toerana anorenan'i Nimroda ny faneken'ny fahafatesana, izay asehon'ny biriky sy ny feta, dia ireo sandoka manoloana ny vato tsy voapaika sy ny tsy fisian'ny feta, araka izay asehon'ny alitara. Mampahafantatra antsika Rahavavy White fa Kristy no asehon'ny alitara; koa ny fivavahan'i Nimroda, izay fivavahana sandoka, dia maneho Kristy sandoka.

Ary nifampilaza izy samy izy hoe: Andeha, aoka isika hanao biriky ka handoro azy tsara. Ary biriky no nananany ho solon'ny vato, ary godorao no nananany ho feta. Genesisy 11:3.

Ary raha hanao alitara vato ho Ahy ianao, dia aza manorina azy amin'ny vato voavoatra; fa raha manandratra ny fitaovanao eo amboniny ianao, dia nandoto azy. Eksodosy 20:25.

“Isika dia tandindomin-doza amin'ny fampifangaroana ny masina sy ny mahazatra. Ny afo masina avy amin'Andriamanitra no tokony hampiasaina amin'ny ezaka ataontsika. Kristy no alitara marina; ny Fanahy Masina no afo marina. Izany no aingam-panahintsika. Raha tsy ny Fanahy Masina no mitarika sy manoro lalana ny olona iray, dia tsy mpanolo-tsaina azo antoka

izy. Raha miala amin'Andriamanitra sy amin'ireo voafidiny isika mba hanontany eo amin'ny alitara hafahafa, dia hoaliana araka ny asantsika isika.” Selected Messages, boky 3, 300.

Anisan'ny fahamarinana hafa, ny iray amin'ireo lesona alaina ara-paminaniana avy ao amin'ny Genesisy toko fahiraika ambin'ny folo dia izao: maneho ny fiandohan'ny tsipika ara-paminaniana iray izany. Ny Safodrano tamin'ny andron'i Noa dia manamarika fisarahana ara-paminaniana. Rehefa nivoaka avy tao amin'ny sambofiara i Noa dia hisy fomba fivavahana vaovao, ary ny fomba fivavahana dia mandrakariva miteraka sokajy roa amin'ny mpivavaka, araka izay aseho ao amin'ny tantaran'i Kaina sy Abela. Ny Genesisy toko fahiraika ambin'ny folo dia tontolo vaovao, manana tantara am-piandohana izay tonga tantara fototra iorenan'ny tantara famaranana, rehefa miantso ny mpiasa amin'ny ora fahiraika ambin'ny folo hivoaka avy any Babylona ny vahoakan'ny fanekena amin'ny andro farany an'Andriamanitra mandritra ny krizin'ny lalàn'ny Alahady. Nimroda no lehilahin'ny fahotana mandritra ny krizin'ny lalàn'ny Alahady, ary Sema, izay i Abrahama, no lehilahin'Andriamanitra ao anatin'izany krizy izany indrindra. Ny fanaparitahana sy ny fampisafotofotoana ny fiteny ao amin'ny Genesisy toko fahiraika ambin'ny folo dia nanomboka tsy ela taorian'ny nivoahan'i Noa avy tao amin'ny sambofiara. Ny lohahevitry ny toko fahiraika ambin'ny folo dia ny fanekena roa, ary tonga amin'ny famaranana ny tantara rehefa aseho ao amin'ny toko faharoa amby roapolo ny dingana fahatelo amin'ny fanekena Abrahamika.

Angovo faha iraka ambin'ny folo no tantara alfa amin'ny tsipik'i Abrahama izay tonga amin'ny tantara omega ao amin'ny toko faha roa amby roapolo. Ny tantara fanombohan'i Babelan'i Nimroda sy ny tantara fiafaran'ny fanatitra an'i Isaka, samy maneho ny fitsarana farany amin'ny olombelona. Manomboka eo amin'ny tilikambon'i Nimroda io tsipika io, ary mitohy hatramin'ny fanatitra an'i Isaka, ary mifarana amin'ny fanatitra roa mifanohitra. Ny fanatitr'i Nimroda dia mandray ny fitsarana fanatanterahan'Andriamanitra, ary ny fitsaran'i Abrahama kosa mandray ny fitahian'Andriamanitra. Nimroda no alfa ao amin'ny toko faha iraka ambin'ny folo ary Abrahama no omega ao amin'ny toko faha roa amby roapolo. Ny omega dia lehibe kokoa mandrakariva, farafahakeliny avo roa amby roapolo heny araka ny abidia hebreo, ary ny hery naseho tamin'ny fampifangaroana ny fiteny sy ny fanaparitahana ny firenena eran-tany dia nohon'ny hery lehibe lavitra izay nasehon'ny hazo fijaliana. Ny tilikambon'i Nimroda dia maneho ny Twin Towers tamin'ny 9/11 ary ny fanatitra an'i Isaka dia maneho ny lalàna alahady.

Ny tsipika misy ny fanekena amin'ny vahoaka voafidy dia manomboka amin'ny tandindon'ny isa iraka ambin'ny folo ary mifarana amin'ny tandindon'ny roa amby roapolo. Mifarana io tsipika io amin'ny fiafaran'ny fotoam-pahasoavana ao amin'ny tantaran'i Nimroda amin'ny alfa, ary koa ao amin'ny tantaran'i Abrahama amin'ny omega. Ny tantaran'i Nimroda sy Abrahama mihitsy no aseho ao amin'ny boky voalohany ao amin'ny Baiboly, ary apetraka ao anatin'ny sehatry ny fanangonana indray ireo sisa tavela taorian'ny fandravana vao haingana dia vao haingana nateraky ny Safo-dranon'i Noa. Ao amin'ny boky voalohany ao amin'ny Baiboly, ny fanoharana momba ireo fanekena roa dia manome vavolombelona roa izay mampiseho ny fiafaran'ny fotoam-pahasoavana ao amin'ny tsipika manomboka amin'ny toko faha-iraka ambin'ny folo ka hatramin'ny faha-roa amby roapolo.

Izay tsy marina, aoka izy mbola tsy ho marina ihany; ary izay maloto, aoka izy mbola ho maloto ihany; ary izay marina, aoka izy mbola ho marina ihany; ary izay masina, aoka izy mbola ho masina ihany. Apokalypsy 22:11.

Nimroda dia mbola tsy marina sy maloto ihany, ary Abrahama kosa mbola marina sy masina ihany, araka izay aseho ao amin'ny alfa-n'ny Genesisy 11–22, ary koa ao amin'ny omega-n'ny Apokalypsy 22:11. Alohan'ny hifaranan'ny fotoam-pahasoavana indrindra, dia misy fanambarana atao ao amin'ny andininy faha-10 mba tsy hamehezana ny teny amin'ny faminanian'ity boky ity. Alohan'ny hifaranan'ny fotoam-pahasoavana indrindra, ao amin'ilay andininy manaraka avy hatrany, dia hisy faminania ao amin'ny Apokalypsy izay tsy maintsy hovahana. Andininy roa aorian'ny andininy faha-11, Kristy no manome ny fanalahidy hamahana izany faminania izany.

Ary hoy Izy tamiko: Aza asiana tombo-kase ny tenin'ny faminanian'ity boky ity; fa efa akaiky ny andro. Izay tsy marina, aoka izy mbola tsy marina ihany; ary izay maloto, aoka izy mbola maloto ihany; ary izay marina, aoka izy mbola marina ihany; ary izay masina, aoka izy mbola masina ihany. Ary, indro, avy faingana Aho; ary ny valisoako dia ato amiko, mba hamaliako ny olona rehetra araka ny asany.

Izaho no Alfa sy Omega, ny fiandohana sy ny fiasarana, ny voalohany sy ny farany. Apokalypsy 22:10–13.

Ny toko faharoa amby roapolo no toko omega amin'ny Baiboly manontolo, ary ny fanalahidy hanokafana ny faminania ao amin'ny Apokalypsy izay voaisy tombo-kase dia ilay foto-kevitra izay nofaritan'i Kristy ho ambonin'ny rehetra ao amin'ny toko voalohany amin'ny Apokalypsy. Ny toko voalohany no litera voalohany amin'ny abidy hebreo, ary ny toko faharoa amby roapolo no farany. Ao amin'ny andininy sivy ka hatramin'ny iraka ambin'ny folo amin'ny toko voalohany, dia mampahafantatra ny tenany i Jaona, ary manondro an'i Kristy ho Alfa sy Omega.

Izaho Jaona, rahalahinareo sady mpiombona aminareo amin'ny fahoriana sy amin'ny fanjakana ary amin'ny faharetan'i Jesosy Kristy, dia tany amin'ilay nosy atao hoe Patmo noho ny tenin'Andriamanitra sy noho ny filazana an'i Jesosy Kristy. Tao amin'ny Fanahy aho tamin'ny andron'ny Tompo, ka nahare feo mahery tao aoriako, tahaka ny an'ny trompetra, nanao hoe: Izaho no Alfa sy Omega, ny voalohany sy ny farany; ary izay hitanao dia soraty ao amin'ny boky, ka alefaso ho any amin'ny fiangonana fito izay any Azia: any Efesosy, sy any Smyrna, sy any Pergamosy, sy any Tyatira, sy any Sardisy, sy any Filadelfia, ary any Laodikia. Apokalypsy 1:9-11.

Ao amin'ny andininy faha-iraka ambin'ny folo, dia any Patmo i Jaona; nefa mitodika izy ao amin'ny andininy faha-roa ambin'ny folo, ary hatramin'izay dia ao amin'ny fitoerana masina any an-danitra izy. Koa ao amin'ny andininy 9/11 no ahitantsika ny filazan'i Jaona, izay manondro an'i Jesosy ho Alfa sy Omega, dia zavatra izay efa nampahafantarina'i Jesosy ny amin'ny Tenany ao amin'ny andininy faha-8:

Izaho no Alfa sy Omega, ny fiandohana sy ny fiasarana, hoy ny Tompo, Ilay ankehitriny sy taloha ary ho avy, dia ny Tsitoha. Apokalypsy 1:8.

Ao amin'ny andininy faha-valo, Jaona dia manoratra izay reny nolazain'i Kristy momba ny Tenany. Ao amin'ny andininy faha-sivy ka hatramin'ny faha-iraka ambin'ny folo, dia Jaona no miteny ny amin'ny tenany. Izany dia maneho vavolombelona roa ao amin'ireo andininy iraka ambin'ny folo voalohany izay manondro an'i Kristy ho Alfa sy Omega. Ny andininy faha-sivy ka hatramin'ny faha-iraka ambin'ny folo dia maneho singam-pisainana iray mahaleo tena. Na dia mifandray amin'ny toko manontolo aza izany, dia ao amin'ireo andininy ireo Jaona no miteny ny amin'ny tenany; fa kosa, ao amin'ny andininy faha-efatra ka hatramin'ny faha-valo, Jaona no miteny amin'ny anaran'ny Andriamanitra Triune ho an'ny fiangonany. Ny andininy faha-efatra dia manomboka singam-pisainana iray, izay mifarana amin'ny andininy faha-valo. Izany dia fantatra amin'ny toetra fanokafana an'i Kristy, Ilay teo aloha sy ankehitriny ary mbola ho avy, izay amantarana Azy ao amin'ny andininy faha-efatra ary avy eo indray ao amin'ny andininy faha-valo.

Jaona ho an'ny fiangonana fito izay any Azia: Fahasoavana ho anareo anie sy fiadanana, avy amin'Ilay misy sy Ilay efa teo ary Ilay ho avy; ary avy amin'ny Fanahy fito izay eo anoloan'ny seza fiandrianany; ary avy amin'i Jesosy Kristy, Izay vavolombelona mahatoky sy Lahimatoa tamin'ny maty ary Andrianan'ny mpanjakan'ny tany. Ho an'Ilay tia antsika sy nanasa antsika ho afaka amin'ny fahotantsika tamin'ny rany, ary nanao antsika ho mpanjaka sy mpisorona ho an'Andriamanitra sy Rainy; ho Azy anie ny voninahitra sy ny fanapahana mandrakizay mandrakizay. Amena. Indro, avy amin'ny rahona Izy; ary ny maso rehetra hahita Azy, dia ireo koa izay nandefona Azy; ary ny fokom-pirenena rehetra ambonin'ny tany hitomany noho ny aminy. Eny tokoa, Amena.

Izaho no Alfa sy Omega, ny fiandohana sy ny fiasarana, hoy ny Tompo, Izay ankehitriny, sy Izay taloha, ary Izay ho avy, dia ny Tsitoha. Apokalypsy 1:4–8.

Ny andininy telo voalohany ao amin'ny toko voalohany dia manolotra ny fanambaran'i Jesosy Kristy, izay voavaha tombo-kase mialoha indrindra ny hifaranan'ny fotoam-pitsapana, fa ny andininy fahatelo dia milaza hoe: “fa efa akaiky ny andro.” Ny hoe “efa akaiky ny andro” dia fanambarana mitovy tanteraka amin'ny andininy fahafolo ao amin'ny toko faharoa amby roapolo, izay milaza hoe: “aza asiana tombo-kase ny tenin'ny faminanian'ity boky ity; fa efa akaiky ny andro.” Ny faminanianana izay voavaha tombo-kase dia ny Fanambaran'i Jesosy Kristy.

Ny andininy fahefatra no manomboka ny fanokafana ny tombo-kase, ary ny andininy fahefatra dia manomboka amin'ny fanambaran'i Jaona hoe: “Izaho Jaona,” ary avy eo ao amin'ny andininy fahavalo dia Kristy no manondro ny tenany. Vavolombelona olombelona ao amin'ny voalohan'ireo andininy dimy, ary vavolombelona avy amin'Andriamanitra eo amin'ny farany. Ny andininy fahefatra dia manondro ny Ray any an-danitra ho Ilay “ankehitriny, taloha, ary ho avy.” Ny andininy fahavalo kosa manondro an'i Kristy ho Ilay “ankehitriny, taloha, ary ho avy.”

Ny fanalahidin'ny famahana ny Fanambaran'i Jesosy Kristy dia ny foto-kevitra ny alfa sy omega. Amin'ny maha-Voalohany sy Farany Azy, dia mitoetra ao amin'ny ankehitriny koa Kristy, na dia teo amin'ny lasa aza Izy sady mbola ho avy amin'ny hoavy. Ny zava-misy fa samy Andriamanitra izay taloha, izay ankehitriny, ary izay mbola ho avy i Jesosy sy ny Ray dia fanehoana iray hafa an'i Kristy amin'ny maha-Alfa sy Omega Azy. Izy no Alfa sy Omega, ny Voalohany sy ny Farany, ny Fiandohana sy ny Fiasarana, ary Izy dia teo am-piandohana sady mbola ho eo amin'ny fiasarana.

Ny “fanalahidy”n’ny fanjakana, izay nomena ny fiangonana tao Kaisaria Filipy, dia ilay “fanalahidy” koa napetraka teo an-tsorok’i Eliakima ao amin’ny Isaia 22:22. Ny alfa amin’ny bokin’ny Apokalypsy dia ny toko voalohany ary ny omega dia ny toko faharoa amby roapolo, ka noho izany dia hitantsika ao amin’ny toko-tokin’ny Apokalypsy ny abidy hebreo manontolo. Ny toko fahatelo ambin’ny folo dia maneho ny fikomian’i Etazonia ary aorian’izany ny an’izao tontolo izao. Ny toko voalohany dia mampiseho an’i Kristy ho Alfa sy Omega ary ny toko faharoa amby roapolo dia manondro izany fahamarinana izany ihany, nefa mifandray amin’ny famahana voalaza ao amin’ny toko voalohany. Ny toko voalohany sy ny faha-telo ambin’ny folo ary ny faharoa amby roapolo dia maneho ireo litera hebreo telo izay miaraka mamorona ny teny hoe “fahamarinana.”

Ao amin’ny toko faha-roa amby roa-polo amin’i Matio, i Jesosy dia manambara loza valo amin’ny Fariseo sy ny Sadoseo. Ao amin’ny andininy farany amin’ny toko faha-roa amby roapolo, ny fifampiresahan’i Kristy tamin’ireo Jiosy mpifanditra dia nifarana tamin’ny zava-miafin’i Davida, dia zava-miafina izay tsy azo vahana afa-tsy raha takatrao ny foto-kevitra ny alfa sy omega.

Raha mbola niangona ny Fariseo, dia nanontany azy ireo Jesosy ka nanao hoe: Ahoana ny hevitrareo ny amin’i Kristy? Zanak’iza moa Izy?

Hoy Izy taminy hoe: Ny Zanak’i Davida.

Hoy Izy taminy hoe: Koa ahoana àry no iantsoan’i Davida Azy hoe Tompo amin’ny Fanahy, ka ilazany hoe: “Hoy Jehovah tamin’ny Tompoko: Mipetraka eo an-tanako ankavanana, mandra-panaoko ny fahavalonao ho fitoeran-tongotrao”? Koa raha antsoin’i Davida hoe Tompo Izy, ahoana no maha-zanany Azy?

Ary tsy nisy olona nahavaly Azy na dia teny iray akory aza; ary hatramin’izany andro izany dia tsy nisy sahy nanontany Azy intsony. Matio 22:41–46.

Ny famaranana ny toko faharoa amby roapolo dia manondro famantarana iray eo amin’ny tantaran’ny fanekena. I Jeremia koa dia miresaka io tsipiky ny fahamarinana io:

Ny teny tonga tamin’i Jeremia avy tamin’i Jehovah hoe: Mijoroa eo am-bavahadin’ny tranon’i Jehovah, ka torio eo ity teny ity, ary lazao hoe: Henoy ny tenin’i Jehovah, ianareo rehetra avy amin’ny Joda, izay miditra amin’ireto vavahady ireto mba hiankohoka amin’i Jehovah. Izao no lazain’i Jehovah, Tompon’ny maro, Andriamanitry ny Isiraely: Ahitsio ny lalanareo sy ny ataonareo, dia hampitoeriko amin’ity tany ity ianareo. Aza matoky teny lainga ianareo ka manao hoe: Ny tempolin’i Jehovah, ny tempolin’i Jehovah, ny tempolin’i Jehovah, ireto.

Fa raha ataonareo tokoa ny fanitsiana ny lalanareo sy ny asanareo; raha tena tanterahinareo marina ny fitsarana eo amin’ny olona sy ny namany; raha tsy ampahorianareo ny vahiny, ny kamboty ary ny mpitondratena, sady tsy mandatsa-dra tsy manan-tsiny amin’ity tany ity, ary tsy manaraka andriamani-kafa hahatonga loza aminareo: dia hampitoeriko amin’ity tany ity ianareo, dia amin’ny tany izay nomeko ny razanareo mandrakizay doria. Indro, ianareo matoky teny lainga izay tsy mahavonjy. Moa hangalatra va ianareo, hamono olona, hijangajanga, hianiana lainga, handoro ditin-kazo manitra ho an’i Bala, ary hanaraka andriamani-kafa izay tsy fantatrareo; dia ho avy ka hijoro eo anatrehako ato amin’ity trano ity, izay nantsoina

tamin'ny anarako, ka hiteny hoe: Voavonjy izahay mba hanao ireo fahavetavetana rehetra ireo?

Moa ve ity trano ity, izay antsoina amin'ny anarako, efa tonga zohy fieren'ny jiolahy eo imasonareo? Indro, Izaho koa efa nahita izany, hoy Jehovah. Fa mandehana ankehitriny any amin'ny fitoerako izay tany Silo, izay nametrahako ny anarako tamin'ny voalohany, ka jereo izay nataoko taminy noho ny faharatsian'ny oloko Isiraely.

Ary ankehitriny, noho ianareo efa nanao izany asa rehetra izany, hoy Jehovah, ary Izaho niteny taminareo, niainga maraina koa ka niteny, nefa tsy nihaino ianareo; ary niantso anareo Aho, nefa tsy namaly ianareo; koa hataoko amin'ity trano ity, izay antsoina amin'ny anarako, izay itokianareo, sy amin'ny toerana izay nomeko anareo sy ny razanareo, tahaka izay nataoko tamin'i Silo. Ary haringako tsy ho eo imasoko ianareo, tahaka ny nandroahako ny rahalahinareo rehetra, dia ny taranak'i Efraima rehetra. Koa aza mivavaka ho an'ity firenena ity ianao, na manandra-peo mitaraina na mivavaka ho azy, ary aza mifona amiko ho azy; fa tsy hihaino anao Aho. Jeremia 7:1–16.

I Jeremia dia nasaina tsy hivavaka ho an'ny Isiraely fahiny, fa efa tonga tamin'ny teboka tsy azo hiverenana intsony izy, tahaka ireo Jiosy mpiady hevitra any amin'ny faran'ny toko faharoa amby roapolo. Rehefa i Mosesy, (lehilahin'ny fanekena) dia niatrika ny fanapahan-kevitr'Andriamanitra handringana ny vahoakan'ny fanekena voafidy, dia nanao fifonana tamin'ny vavaka i Mosesy. Ao amin'ny toko fahafito, i Jeremia dia asaina tsy hivavaka ho an'io vahoakan'ny fanekena io indrindra. Ny tantara ara-paminaniana momba an'i Shilo dia aseho ho porofo mifanesy, andalana eo ambonin'ny andalana, fa mandà vahoakan'ny fanekena voafidy Andriamanitra rehefa tonga amin'ny teboka tsy azo avotana intsony ny fahotany, araka izay ambara ao amin'ny andininy iray.

I Efraima dia miray amin'ny sampy; avelao izy ho eo. Hosea 4:17.

Ao amin'ny tantaran'ny fanekena, ny teboka izay ampitsaharan'Andriamanitra ny fifandraisany amin'ny fanekenany dia mariky ny lalana voafaritra manokana. Ny fandavan'ny olona ny tatitry Josoa sy Kaleba, izay nanamarika ny fizahan-toetra fahafolo, dia ohatra iray hafa. Ary Jeremia koa dia nolazaina, andininy vitsivitsy tatỳ aoriana, mba tsy hivavaka ho an'ity firenena ity.

Koa aza mivavaka ho an'ity firenena ity ianao, ary aza manandratra fitarainana na fangatahana ho azy; fa tsy hihaino azy Aho amin'ny andro hiantsoany Ahy noho ny fahoriany. Jeremia 11:14.

Ao amin'ny toko fahafito, ny fandoavana mivoaka ny Laodiseana amin'ny lalàn'ny Alahady, araka ny asehon'ny tandindon'i Siloama, dia mamaritra izay “hataony” Izy, ao amin'ny hoavy tsy ho ela.

Koa izany no hataoko amin'ity trano izay antsoina amin'ny anarako ity, izay itokisanareo, sy amin'ity toerana izay nomeko anareo sy ny razanareo ity, tahaka izay nataoko tamin'i Silo. Ary haringako tsy ho eo anoloan'ny tavako ianareo, tahaka ny nandroahako ny rahalahinareo rehetra, dia ny taranak'i Efraima rehetra. Koa aza mivavaka ho an'ity firenena ity ianao, ary aza manandratra fitarainana na vavaka ho azy, ary aza mifona amiko: fa tsy hihaino anao Aho. Jeremia 7:14–16.

Ao amin'ny toko fahiraika ambin'ny folo, ny didy tsy hivavaka dia momba ny tahotra izay hahazo ny Laodiseana rehefa hitany fa tafiditra ao amin'ny andron'ny fahoriana manaraka ny lalàn'ny Alahady izy. Ny tahotra iainany dia apetraka ao anatin'ny tantaran'ny fandavany ny fanekena.

Henoy ianareo ny tenin'izao fanekena izao, ka lazao amin'ny lehilahin'ny Joda sy amin'ny mponina ao Jerosalema; ary lazao aminy hoe,

Izao no lazain'i Jehovah Tompon'Andriamanitry ny Isiraely;

Ho voaozona anie ny olona izay tsy mankatò ny tenin'izao fanekena izao, izay nandidiako ny razanareo tamin'ny andro nitondrako azy nivoaka avy tany amin'ny tany Egipta, avy tao amin'ny memy vy, ka hoy Aho: Mankatoava ny feoko, ary araho izany araka izay rehetra andidiako anareo; dia ho oloko ianareo, ary Izaho ho Andriamanitrareo; mba hanatanterahako ny fianianana izay efa nianianako tamin'ny razanareo, homena azy ny tany tondra-dronono sy tantely, tahaka izao ankehitriny izao.

Dia namaly aho ka nanao hoe: Aoka ho tanteraka izany, Tompo ô. Dia hoy Jehovah tamiko:

Ambarao amin'ny tanànan'ny Joda sy eny an-dalamben'i Jerosalema ireo teny rehetra ireo ka lazao hoe: Henoy ny tenin'ity fanekena ity, ary tanteraho izany. Fa nananatra mafy ny razanareo Aho tamin'ny andro izay nampakarako azy hiala avy tany amin'ny tany Egipta ka mandraka androany, dia nifoha maraina koa Aho ka nananatra hoe: Mankatoava ny feoko. Nefa tsy nankatò izy, na nanongilan-tsofina hihaino, fa samy nandeha araka ny fisainan'ny fony ratsiny avy izy rehetra; koa hoentiko aminy ny teny rehetra amin'ity fanekena ity, izay nandidiako azy hotanterahiny; nefa tsy nataony izany.

Ary hoy Jehovah tamiko: Misy tetika miafina hita eo amin'ny lehilahin'ny Joda sy eo amin'ny mponin'i Jerosalema. Niverina ho amin'ny heloky ny razany izy, izay nandà tsy hihaino ny teniko; ary nanaraka andriamani-kafa izy mba hanompo azy; ny taranak'i Isiraely sy ny taranak'i Joda dia nandika ny fanekeko izay nataoko tamin'ny razany.

Koa izao no lazain'i Jehovah Tompo: Indro, hitondra loza aminy Aho, izay tsy ho afa-mandositra izy; ary na dia hiantso Ahy aza izy, dia tsy hihaino azy Aho. Ary amin'izany ny tanànan'ny Joda sy ny mponina ao Jerosalema dia handeha ka hitaraina amin'ireo andriamanitra izay andoroany ditin-kazo manitra; nefa tsy hahavonjy azy akory ireo amin'ny andro fahoriany. Fa araka ny isan'ny tanànanao no isan'ny andriamanitrao, ry Joda; ary araka ny isan'ny arabe ao Jerosalema no nanangananareo alitara ho an'izany zava-mahamenatra izany, dia alitara handoroana ditin-kazo manitra ho an'i Bala.

Koa aza mivavaka ho an'ity firenena ity ianao, ary aza manandratra fitarainana na vavaka ho azy; fa tsy hihaino azy Aho amin'ny andro hiantsoany Ahy noho ny fahoriany. Jeremia 11:1–14.

Ny fitsanganan'ireo voafidy hofidiana ho isan'ny iray hetsy sy efatra amby efatra alina dia aseho ao amin'ny Apokalypsy 11:11; ary ny fanangonana farany azy ireo dia aseho ao amin'ny Isaia 11:11; ary ny tsipika ivelan'ny dragona sy ny bibidia ary ny mpaminany sandoka dia aseho ao amin'ny Daniela 11:11; ny fitsarana amin'ny lalàn'ny Alahady amin'ireo tsimparifary dia aseho ao

amin'ny Ezeikiela 11:11, ary ny famaizana sy ny tahotra izay mihatra amin'ireo virijina adala dia aseho ao amin'ny Jeremia 11:11.

Ny baiko tsy hivavahana ho an'ity firenena ity no mari-pamantarana eo amin'ireo andininy farany ao amin'ny Matio toko faharoa amby roapolo, ary ny toko fahatelo amby roapolo dia manondro loza valo mihatra amin'ny Advantisma. Ny toko fahatelo amby roapolo dia na ny 22 Oktobra 1844, na ny lalàn'ny Alahady. Ireo mari-pamantarana roa ireo dia samy fahatanterahan'ny fanambadiana, ary ny fanambadiana dia eo amin'ny ampakarina sy ny vady lahy, izay tonga iray nofo. Ny fahatanterahan'ny fanambadiana dia maneho ny fanavotana amin'ny fampihavanana, na ny “at-one-ment.” Ny olona dia noforonina araka ny endrik'Andriamanitra, ary Izy no namorona lahy sy vavy. Ny taranany dia asehon'ny kromôzôma telo amby roapolo avy amin'ny lehilahy sy telo amby roapolo avy amin'ny vehivavy. Rehefa atambatra, ireo kromôzôma enina amby efapolo ireo no mandrafitra ny tempoly. Ny tsirairay dia tempoly, fa tsy fantatrareo va fa ianareo no tempolin'ny Tompo?

Ny fahatanterahan'ny fanambadiana, rehefa tonga nofo iray ny roa tonta, dia ny fitambaràn'ny tempoly roa samy telo amby roapolo, mba hahatonga tempoly iray enina amby efapolo. Kristy no Ilay manorina ny tempoly, ary Izy no manorina ny fiangonany ho toy ny tempoly vavy izay hifandray amin'ny tempoliny lahy. Izany fifandraisana izany dia mitranga rehefa ampiraisina amin'ny Ilay Maha-Andriamanitra ao amin'ny Fitoerana Masina Indrindra ao amin'ny tempolin'Andriamanitra ny tempolin'olombelona. Ny “telo amby roapolo” dia tandindon'ny fanisianana tombo-kase ny efatra arivo amby efatra alina sy iray hetsy, ary izany asa izany dia nanomboka tamin'ny faran'ny faminaniana telo zato amby roa arivo taona. Matio telo amby roapolo dia ny fanambaràna fitsarana manohitra ny Advantista Mitandrana ny Andro Fahafito Laodiseana, izay sandoka misolo ny efatra arivo amby efatra alina sy iray hetsy.

Ny iray hetsy sy efatra alina sy efatra arivo no fahavalo izay avy amin'ny fito, ary izy ireo no ireo izay hatsangana amin'ny maty amin'ny andro fahavalo, ary izy ireo no fanahy valo tao amin'ny sambon'i Noa, izy ireo no taranak'i Seta valo, ary ny tombo-kase teo amin'ny handriny dia nasehon'ny famorana izay natao tamin'ny andro fahavalo. Izy ireo no mpisorona izay hosorana ho amin'ny fanompoana amin'ny andro fahavalo, ary ny fanambaràna ny loza valo amin'ny Advantisma ao amin'ny toko faha-telo amby roapolo dia fanambaràna manohitra ilay fahavalo sandoka.

Ny fanambarana loza amin'ireo virijina adala dia ialohavan'ny famehezana ny olon'Andriamanitra ao amin'ny andininy farany amin'ny toko faharoa amby roapolo. Mifanaraka amin'ny toko faharoa amby roapolo ao amin'ny Genesisy ny toko faharoa amby roapolo, satria ny boky voalohany amin'ny Testamenta Taloha dia tandindon'ny boky voalohany amin'ny Testamenta Vaovao. Ao afovoan'ny tsipika ara-paminaniana ao amin'ny Matio toko fahiraika ambin'ny folo hatramin'ny toko faharoa amby roapolo, izay misolo toko roa ambin'ny folo, ary ny fahenina amin'ireo toko roa ambin'ny folo ireo dia ny toko fahenina ambin'ny folo, izay nanovana ny anaran'i Simona Barjona ho Petera.

Ary hoy Izaho milaza aminao koa: Hianao no Petera, ary eo ambonin'ity vatolampy ity no haoriko ny fiangonako; ary ny vavahadin'ny fiainan-tsi-hita tsy haharesy azy. Matio 16:18.

Misy andininy 459 ao amin'ny Matio toko faha-iraika ambin'ny folo ka hatramin'ny faha-roa amby roapolo. Ny andininy eo afovoany dia ny andininy faha-17 ao amin'ny toko faha-16, nefa tsy azo sarahina amin'ny andininy faha-18 sy faha-19 izany andininy izany, fa fanambarana iray ihany ireo.

Ary Jesosy namaly ka nanao taminy hoe: Sambatra ianao, ry Simona Barjona; fa tsy nofo aman-dra no nanambara izany taminao, fa ny Raiko izay any an-danitra. Ary Izaho koa milaza aminao fa ianao no Petera, ary eo ambonin'ity vatolampy ity no haoriko ny fiangonako; ary ny vavahadin'ny helo tsy haharesy azy. Ary homeko anao ny fanalahidin'ny fanjakan'ny lanitra; ary na inona na inona fehezinao etỳ ambonin'ny tany dia hofehezina any an-danitra; ary na inona na inona vahanao etỳ ambonin'ny tany dia hovahana any an-danitra. Matio 16:17–19.

Ny ivon'ny toko iraika ambin'ny folo ka hatramin'ny roa amby roapolo dia ilay fanambaram-panekena fototra ho an'ny Kristianisma. Ao anatin'izany fanambarana izany dia novana ho Petera ny anaran'i Simona, ary rehefa ampiarinao ny laharana ara-isa tanaan'ny litera tsirairay ao amin'ny fiteny anglisy—ohatra, ny “a” dia iray, ary ny “z” dia enina amby roapolo—dia hitanao fa ny “p” dia 16, ny “e” dia 5, ary ny “t” dia 20, ary “e” hafa dia 5 ary ny “r” dia 18. Rehefa ampitomboinao ny 16 X 5 X 20 X 5 X 18 dia mitovy amin'ny 144,000 izany, ary ny firesahana ny fanovana ny anaran'i Petera, izay tandindon'ny fifandraisan'ny fanekena, dia hita ao amin'ny toko faha-16 andininy faha-18, ary ny litera voalohany amin'ny hoe Petera dia ny isa 16 ary ny litera farany dia ny isa 18. Izany rehetra izany dia eo afovoan'ny toko roa ambin'ny folo izay manomboka amin'ny tandindon'ny iraika ambin'ny folo ary mifarana amin'ny tandindon'ny roa amby roapolo.

Hita koa io tsipika io ao amin'ny Genesisy toko faha-iraika ambin'ny folo ka hatramin'ny faha-roa amby roapolo, ary ao amin'izany tsipika izany dia misy andininy 305, izay manondro ny toko faha-fito ambin'ny folo sy andininy faha-iraika ambin'ny folo ho ivon'io tsipika io. Io tsipika misy toko roa ambin'ny folo ao amin'ny boky voalohan'ny Testamenta Taloha io dia manondro ny fanekena tamin'i Abrahama, ary maneho ny tsipika alfa izay mihaona amin'ny tsipika omega, ao anatin'ireo toko ireo ihany ao amin'ny boky voalohan'ny Testamenta Vaovao. Ny andininy afovoan'ny tsipika omega ao amin'i Matio no tampon'isa amin'ny fifandraisan'ny fanekena an'ny iray hetsy sy efatra alina sy efatra arivo, izay famantarana ny fanekena asandratra amin'ny lalàn'ny Alahady. Ny andininy afovoan'ny tsipikan'ny Genesisy dia tsy manondro ny andininy afovoany ihany, fa ny dingana faharoa na afovoany amin'ilay fanekena telo sosona tamin'i Abrahama koa, ary amin'ny lafiny manan-danja toy izany koa dia ny famantarana ny fanekena.

Dia hoforànareo ny nofon'ny tsiningolanao; ary izany no ho famantarana ny fanekena eo amiko sy ianareo. Genesisy 17:11.

Hotohizantsika ao amin'ny lahatsoratra manaraka ireo zavatra ireo.

« Avy eo, raha nanadio ny vovoka sy ny fako izy, ny firavaka sandoka sy ny vola madinika hosoka dia samy niakatra ka nivoaka teo am-baravarankely tahaka ny rahona, ary nentin'ny

rivotra lasa. Tao anatin'ilay fikorontanana dia nakimpiko vetivety ny masoko; nony nosokafako izy ireo, dia efa levona avokoa ny fako rehetra. Ny firavaka sarobidy, ny diamondra, ny vola madinika volamena sy volafotsy, dia niparitaka be nanerana ny efitra manontolo. »

“Avy eo dia nametraka vata kely iray teo ambonin'ny latabatra izy, lehibe lavitra sady tsara tarehy kokoa noho ilay teo aloha, ary nofongoriny tamin'ny tanana feno ny firavaka, ny diamondra, ny vola madinika, ka natsipiny tao anatin'ilay vata, mandra-paha-tsy nisy na dia iray aza tavela, na dia tsy lehibe noho ny tendron'ny tsimatra aza ny sasany tamin'ireo diamondra.”

“Dia lalu memanggil saya untuk ‘datang dan melihat.’”

“Nijery tao anatin'ilay vata aho, nefa nohazavain'ny fahitana ny masoko. Namirapiratra avo folo heny noho ny voninahiny teo aloha izy ireo. Nihevitra aho fa voakikitra tamin'ny fasika tamin'ny dian-tongotr'ireo olon-dratsy izay nanaparitaka azy sy nanitsakitsaka azy tao anatin'ny vovoka. Voalamina tamin'ny filaharana mahafinaritra tao anatin'ilay vata izy rehetra, samy teo amin'ny toerany avy, nefa tsy hita soritra akory ny fiasarana nataon'ilay lehilahy izay nanipy azy ireo tao. Nihika tamin'ny hafaliana lehibe aho, ary izany hiaka izany no namoha ahy.” Early Writings, 83.

“Ampanalavitra loatra ny fihavian'ny Tompo ianareo. Hitako fa ho avy ny ranonorana farany, [tampoka tahaka] ny antso amin'ny misasak'alina, ary amin-kery avo folo heny.” Spalding and Magan, 5.

Ary tamin'ny raharaha rehetra momba ny fahendrena sy ny fahalalana izay nanontanian'ny mpanjaka azy ireo, dia hitany fa impolo heny noho ny hatsarana izy ireo mihoatra noho ny mpanao ody sy ny mpanandro rehetra izay tao amin'ny fanjakany manontolo. Daniela 1:20.